

Inserati se sprejemajo in velja  
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " " 2 "

15 " " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se  
cena primerno zmanjša.

#### Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana  
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištv.  
(administracija) in ekspedicija na  
Dunajski cesti št. 15 v Medija-  
tovi hiši, II. nadstropji.

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. 40 kr  
za pol leta . . . 5 " 20 "  
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr  
za pol leta . . . 4 " 20 "  
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan  
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice  
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in  
sicer v torek, četrtek in soboto.

## Irsko vprašanje.

Angleška vlada se je po dolgem omahovanju odločila, potlačiti irsko ustajo, ali bolje irsko vrenje z vojaško močjo. Razmere na Irskem so namreč take:

Irci so del onega keltskega roda, ki je od starodavnih časov že bival v Evropi, ko tukaj še ni bilo ne Latincev, ne Germanov, ne Slovanov. Poslednji trije narodi so namreč prišli iz Indije, in pri svojem prihodu v Evropo našli tukaj že Kelte. Za Kelte, to je prvobitne prebivalce Evrope se štejejo Galci, kateri so se net. kimi Franki zmešali in sprejemši latinški jezik postali Francozje; nadalje so Kelti tudi v Španiji in Irci na irskem otoku, ki govori jezik, drugim evropskim jezikom popolnoma nesličen. Ob času preseljevanja narodov so germanski Anglo-Saksi prigrmili na britanske otoke in si podjarmili prvotne prebivalce, Irce. Prilastili so si vso zemljo, se ve da samo s pravico meča, in prejšnji posestniki Irci so se pustili le kot najemniki zemlje. To je bilo sicer tudi po drugih deželah, da je plemstvo pograbilo zemljo kot svojo last, in tlačanom prepustilo le to pravico, to zemljo obdelovati, ker plemiči sami niso hoteli delati. O tistih časov je še zdaj v mnogih deželah velik del zemlje v lasti plemenitašev. Vendar razloček med plemenitaši in priprostimi ljudmi nikjer ni tako velik, ko na Irskem. Angleški posestniki se ločijo od irskih najemnikov prvič po krvi, to je po narodnosti, drugič po jeziku, tretjič pa po veri, kajti Angleži so postali pro-

testantje (anglikanci), Irci so pa katoliški cerkvi zvesti ostali; zato se prepad med obema življema z ničem poravnati ne dá. Irci ne morejo pozabiti, da so bili nekaj lastniki te svoje domovine, na kateri so zdaj samo najemniki, oni sovražijo angleške gospode kot svoje tlačitelje, in jim mrzé tudi zavolj različne vere. Tudi ruski nihilisti sovražijo plemstvo in zahtevajo razdelitev zemlje; pa oni so vendar Rusi, kakor je plemič tudi Rus, krv je ista, jezik isti, vera ista, tedaj razloček ni tako hud. Na Irskem pa je vse drugače, kakor smo že rekli. Zato je irska zgodovina neprestano trpljenje, vedna nezadovoljnost, vedno ponovljene ustaje in puniti; napadanje in pobivanje angleških grajšakov je bilo na Irskem vedno na dnevnem redu. Posebno intenzivno postalo je irsko gibanje, odkar so se osvobodili kristjani na Turškem. Irci so si po pravici mislili: „če so vsi narodi že svobodni, če si celo kristjani na Turškem smejo ustanovljati lastne države in po svojih šegah živeti! zakaj bi morali ravno mi Irci na večno ostati sužnji Angležem, obdelovati našo zemljo za angleške gospode, uklanjati se germanskim postavam in germanski šegi, zanemarjeno gledati našo katoliško vero?“

V resnici je prišel čas enakopravnosti vseh različnih narodov; vsak narod hoče zdaj živeti po svojem značaju, po svojih šegah in postavah, po svojih verskih nazorih. Ni nobenega uzroka, zakaj bi se Ircem to odrekalo, kar se je dovolilo Grkom, Bolgarom, Srbom, Madja-

rom in Rumuncem. Pravica meča velja le tako dolgo, dokler meč svetel ostane; kedar pa meč zarjavi, zgine tudi njegova pravica. Božja pravica pa ostane večna, ona nam je v srce zapisana, in nam pravi, da ni prav, kak narod oropati in vzeti mu lastnino, zemljo in vse politične pravice, da ni prav, da bi bil človek suženj drugemu človeku, ker smo se rodili vsi z istimi pravicami.

Ko bi se angleška vlada zamogla odločiti, da bi Ircem dala njih zemljo nazaj, da bi jim dala nekako politično avtonomijo, tako da bi, akoravno angleški kraljici podložni, vendar lahko živeli po svojih nazorih, šegah in postavah, — potem bi se na „zelenem otoku“ kmalo vse pomirilo. Pa angleška vlada nikdar ni mislila na to; omahovala je le dolgo, ali bi pustila angleško svobodo še dalje veljati za Irce, ali pa bi Ircem vzela pravice angleške ustave, kakor so „habeas-corpus-acta“ in druge svoboščine, ter jih potlačila s surovo močjo. Gladstone kot pravi liberalec je dolgo omahoval, slednjič pa, ko je videl, da Irci zlorabijo angleško svobodo, da jim ta pri zločinih le potuho daje, moral se je odločiti za skrajno sredstvo, za orožje.

Poslalo se je bojda že več polkov vojakov tje, in drugi pojdejo za njimi. Irci pa se ne mislijo podati, in pričelo se bo krvavo klanje. Večje simpatije so na strani Ircev, to je gotovo, kajti oni so tlačeni, njim se je skoz stoletja krivica godila. Vendar pa moramo priznati, da tudi angleška vlada ni mogla drugače ravnati, ona je primorana, zgrabiti za orožje, ker na

## Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

### Konec, pa kakšen!

(Dalje.)

Blazen! Da, to si, Janez, to pravi tvoja Albina, to pravijo za njo vsi. Ali so se ti res možgani zmešali! Ni čuda, če bi se bilo to zgodilo po vsem, kar si videl in slišal. Ali ne, ti nisi blazen, ne, ne, ne smeš biti, ne moreš biti. S silo te tirajo po stopnicah, ti se jeze, opravičene razsrdenosti pečiš, vlečeš in trgaš vezi, mečeš in pehaš trinožke buteljne, ki te vlečejo kakor divjo, ljuto zver in te hočejo pahniti v neko luknjo, kjer naj bi ti čakal strežajev, ki te imajo odpeljati v norišnico in po ktrere so že poslali. Ti se rotiš, prosiš, obetaš zlata — vse zastonj, vezi ti razrahljajo, le milovalni posmeh ti je od vseh stani, obetajo ti, da bo kmalo bolje.

In zdaj — zdaj pride tudi Albina po stopnicah, krasna kakor zmaj, in za njo oni Lah, njen izpeljavec. Ona bo zdaj rekla besedo, saj bi jo ti prosil s povzdignjenima rokama, če bi ti ne bili zvezani na hrbtu, da si ti njen soprog, da se je zmotila, te ni spoznala in le v prevelikem strahu tako upila; saj ji boš ti vse to odpustil rad, še prerad.

Res se vstavi Albina, a ti obrne hrbet in kaj pravi ljudem?

„To je nevaren blazen, on misli, da je moj mož. Revež se je bil enkrat zagledal v mene, zdaj me pa preganja po svetu, da nimam nikjer miru. Le dobro ga zavarujte, da vam ne uide.“

Tako govori Albina, sede s svojim Lahom na voz in se odpelje.

Si slišal to Janez? Zdaj pa nisi več blazen, zdaj si besen, da, besen si. Iz grla ti pride rujovenje divje zveri, vse kite in žile se ti napno, oči stopijo izpod čela, udje se raztegnejo do razpoka, da počijo vezi na rokah; na nogah se jih brž prerežeš, potegneš revolver, kterege so ti neprevidni stražniki pozabili zvezanemu vzeti, vse to v par sekundah časa, strah in groza je okoli tebe, nihče se te ne upa dotakniti. Hej, kako šine vse narazen, ko ti, povaljan in raztrgan, kakor si, zakadiš se ven in dereš ne vedoč kam po ulicah, a za tabo je slišati klic: „blazen, besen, varujte se ga, držite ga!“

Kdo te bo držal, kdo bo vstavil hudournika! Kogar se oplaziš, na tleh je ali odleti kakor žoga, ti pa drviš le naprej, naprej in naprej. Kje je že mesto, kdaj že nihče več ne gleda, ne teče za tabo! Vse si vpehal a

zdaj si spehan tudi ti, daj mir prenapetemu duhu, prenapetim udom, drugače je po tebi!

Vležeš se v travo ob bregu jezera, hladen je veter, ki ti pihlja z vode v čelo. Zdaj boš počil, saj tu si v varnem zakotji, kdo te bo iskal.

Ali ubogi Janez, kako boš ti počil, umiril se! Ali ne veš več, kaj se ti je zgodilo? O, o, o! Kako te boli glava, kako tišči in peče v prsih! Po možganih ti rijejo stonogate živali, mravlje, ostudni črvi, črna drobna golazen, ktera se ti studí; o da bi jo mogel ubiti! Ali čepinja je pretrda, tvoja pest premeška. Pa kaj je v prsih, pri srcu! Tam se plazi grda kača, trebušna, mlade bo legla, ostuden rak pleza proti jetram, druge ravnovrstne golazni je že vse polno tam, da te kar mraz trese. Ne, to ni mraz, to je vročina, z vseh luknjic ti crli pot, sapa je vroča kakor puh iz ognjenega hriba zgorel boš, Janez.

Zgorel, haha! zgorel ob toliki vodi, kakor je to jezero? Ne, ne, ne boš, pogasil boš to vročino v sebi in vtopil gnjusno golazen, ki se pripravlja na dober grizljaj ob tvojih možganih, ob tvojem srcu in drugih žlahnih delih oprsja. Hahaha, kako se bo ta ostudna golazen čutila, ko bo čutila vodo, in kako bo žrjavica začvrčala! Hahaha, kaj tacega pa še nisi storil

Irakem noben Anglež več življenja ni varen, in so poboji grajšakov na dnevnem redu. Najbolj pravično se ve da bi bilo, ko bi se Irce dala „zemlja in svoboda,“ kakor zahtevajo; toda ali smemo od grajšakov tako velikodušnost pričakovati, da bodo prostovoljno odstopili zemljo, od ktere so oni in njih očetje skozi stoletja brezskrbno živeli? Ali smemo od angleške vlade zahtevati, da bi ona svojim angležkim rojakom posestva jemala in jih irskim kmetom podarila? Kakor vrsna vrani oči ne izkljuje, tako bi bilo nenaravno, ako bi angleški poslanci svoje rojake oplenili, da bi tuje Irce s tem plenom potolažili.

To vprašanje se ne dá drugače rešiti, kakor z mečem; kakor so Irce vsled meča zgubili zemljo in svobodo, tako si hočejo to oboje le z mečem zopet nazaj priboriti.

Ako pride do boja, marsikteri narodi gotovo simpatizirali s tlačnimi Irce, mogoče da jim bodo zamogli tudi dejansko kaj pomagati; našli pa bodo dosti pomoči, kakor se kaže, posebno iz Amerike, kjer je dosti Ircev naseljenih. Pa tudi Francozi, Poljaki in sploh večina slovanskih in romanskih narodov bo stala na strani Ircev; le Nemci in Švedi bodo nemara zavoljo germanske krvi podpirali Angleže.

## Politični pregled.

V Ljubljani 20. decembra.

### Avstrijske dežele.

V **državnem zboru** so se dolgo prepirali, ali bi se zidala železnica od Sjenice do Sarajeva z ozkim ali širokim kolovozom. Vlada je za široki kolovoz, in ker je tak že sklenjen v ogerski zbornici, ne kaže drugače, da se mora sprejeti široki; v tem smislu je tudi desnica glasovala, sicer bi se cela stvar zavlekla in Bosna ne bi dobila železnice, ker bi Ogri svojo trdili, mi pa svojo. Liberalci pa, ki jim je slovenska Bosna trn v peti, so ravno zato hoteli imeti ozek kolovoz, da bi se naredil prepir z ogersko vlado in da bi se zidanje železnice zabranilo. Vendar s svojim vporom niso nič opravili.

Janez, hahaha! Ne bo te ne žrla golazen, ne žgala te žrjavica, v vodo, v vodo, hahaha!

Skok, pljuskin — mir je v vodi — vsega konec!

Ne, ni mir ne. Ali nisi videl, Janez, tam v senci blizo sebe neznanega moža v dolgi obleki s knjigo v roki, jasnega, prijaznega obraza? Ti ga v svoji vroči razburjenosti nisi videl, ali on je videl tebe zagnati se proti jezuru, je vrgel svoje dolgo krilo v travo, pa tekel za tabo, upil, a ti ga nisi slišal. In ko te je voda, po takem nenadnem napadu prestrašena, zopet pognala skoro do vrha, te je krepka roka tega moža, ki je bil skočil za tabo, že imela v pestéh za lase ter te vlekla proti bregu, da še sam ne veš, kako; morda bi se bil branil ti, pa si bil že ob zavedenosti, čutil nisi več ne golazni ne žrjavice v sebi. Tvoj rešitelj je potem sklical ljudi, ki so utojnenca spravili zopet k življenju, ter spravili te v bolnišnico, v kateri je bil on dušni pastir. Tam si ležal dolgo časa ves zmešan in blodil strašne reči o judih, bankovcih, največ pa o neki Albini, o kateri si trdil, da je tvoja draga soproga. O tem vsem ti nič ne veš, tudi drug; ne, le duhovnik ve, ker zna tvoj jezik.

(Dalje prih.)

Proti koncu seje se je vzdignil v zbornici velik vihar, ko je znani „škandal-macher“ Schönerer predlagal, naj se raje prej sklepa o peticijah zaradi gruntnega davka, in potem še le naj pridejo volitve v gorenji Avstriji v pretres.

To stvar so hoteli liberalci na vsak način zavleči, pa jim ni šlo. Še tisti večer je bila sklicana druga seja, in volitve so bile potrjene s 170 proti 155 glasovi. Liberalci so se mnogo ustili in pišejo zdaj po časnikih, da so bile volitve nepostavne; od desne strani je govoril menda samo poročevalec; škoda, da se liberalcem ni povedala polna resnica, kako so oni delali pred leti na Českem! Tudi minister Taaffe je segel v besedo in rekel, da je ces. namestnik v Lincu postavno ravnal.

### Vnanje države.

**Bizmark**, ki se še zmirom Francozov boji, je bojda rekel francoski vladí, da bi bilo neumno, ako bi se Francozi in Nemci prepirali za nekaj kvadratnih milj zemlje (Alzacija in Lorena), ker se bo v prihodnjih tridesetih letih odločila osoda na pol civiliziranih dežel v Aziji in Afriki. — S tem hoče Francoze opomniti, naj se odškodujejo za Alzacijo-Loreno v Afriki, ter naj si vzamejo Tunis, Tripolis ali Marokansko deželo. Da Nemčija ne bo mirno gledala, kedar se bo turški plen delil, to je več ko verjetno, in bati se je, da se bo odškodovala v Avstriji, ker do izhodnih dežel ne more. Prodiranje Prusov do Trsta je njih najiskrenejša želja.

Nikdar ne bi bili verjeli, da bo Ristič pri volitvah za **srbsko** skupščino tako popolnoma propadel. Voljenih je samo 7 Rističevih pristašev, potem še 18 radikalcev, vladnih privržencev pa bo s tistimi 40, ki jih vlada kar imenuje, v zbornici 136. Srbske razmere vidimo le od daleč, zato ne vemo, s čim se je Ristič tako zameril Srbom, da so ga tako zapustili. Vsakako pa mora biti tam politična omahljivost, da se dvetretjinska večina tako v smešno malo manjšino spremeniti zamore.

Hajdi v **Rim!** — kliče Moravski „Hlas“ rojake, da vse avstrijske Slované, da se zedinijo v poslanstvo, kakor je bilo sklenjeno v česko-politični družbi v Pragi 8. t. m., in da poromajo k papežu Leonu XIII, ter se mu soglasno zahvalijo za poslavo slovanskih vero-vestnikov sv. Cirila in Metoda! In v tistem listu (32, 98) vabi vrli slovaški učenjak Fr. V. Sasinek, naj se združijo sposobni pisatelji slovanski, in naj do l. 1885 sestavijo kritičen životopis slovanskih blagovestnikov, kajti do- slej — pravi, imamo le bolj legende. Vže v prejšnjih letih je Sasinek mnogo preiskoval in popisal o sv. Cirilu in Metodu, kar po- jasnuje nju delovanje med vzhodnjimi Slo- venci ali Slovaki; sedaj ob kratkem naznanja svoje osnove obetajoč, da hoče biti med onimi, ki se združijo v ta namen.

Prepir med **Turki in Grki** so hoteli nekateri pomiriti z nekim evropskim sodiščem. Pa tega ne bo, ker sultan neče nič slišati o takem sodišču in se bo raje vojskoval, ko pa Grkom z lepa kaj odstopil. To se je lahko že naprej vedelo, da se Turek ne podá tako hitro. Grkom ne kaže družega, ko [spomladi vojsko začeti, če imajo korajžjo.

Na **Francoskem** sta se pretečene dni Gambetta in Rochefort v časnikih pred celim svetom lasala. Prvi je bil hujši in je Rocheforta dobro zdelal. Pravijo pa, da je tudi Gambetta dosti dobil in da njegov svit že ugasuje.

## Izvirni dopisi.

**Z Dunaja**, 16. decembra. (Iz držav- nega zbora. — Cesarjeviča poroka in dunaj- ski mestni zbor.) Državni zbor je danes do- vršil nekatere volitve v centralno komisijo za vravnanje zemljišnega davka, pri katerih so bili prejšnji zastopniki zopet izvoljeni, potem pa je nadaljeval posebno obravnavo postave o pobir- ranju davkov. Poročilo v „Slov. Narodu“, da je bila postava že zadnjič sprejeta, ni namreč resnično, ker je bilo zadnjič le sklenjeno, da se zbornica spusti v posebno obravnavo, pri kateri sta bila zadnjič dovršena prva dva pa- ragrafa, danes pa zadnja dva. K paragrafu tretjemu je silno dolgo in dolgočasno govoril levičar jud Neu wirth, ter bral izjave raz- nih listov, domačih in vnanjih, tako da so ga morali večkrat opominjati, naj ostane pri reči. Prav dobro ga je zavrnil minister Dunajevski. Tudi levičar Fürnkranz je mislil, da mora pri vsakem predlogu govoriti in se je bil oglasil. Od desničarjev ni govoril nobeden razun po- ročevalca grofa Clama, ki je dobro zavračal ugovore nasprotnikov. Pri glasovanju je bila potem z večino sprejeta postava v drugem- branji, tretje branje pa se bode vršilo v pri- hodnji seji. Druga točka dnevnega reda je bila kupčijska pogodba s Španjsko, ki se je brez ugovora potrdila. Pri tretji točki o prihodnin- skem in pridobitnem davku in koleku po- mnoznih društev je govoril jud Mauthner in denarni minister, ki je rekel, da bode postava gotovo dobila potrjenje, in zbornica jo je spre- jela po nasvetu odsekovem, ki je pritrdil pre- membam gospodske zbornice. Tudi Hevera in Wiesenburg sta še govorila, pa skoraj prav po nepotrebnem. Levičarji so sploh danes ve- liko govorili, ter so hoteli s tem zavleči zbo- rovanje in ob enem doseči, da bi volitve ve- likega posestva gornje-avstrijskega pred Boži- čem več ne prišle na vrsto. To se pa ne bode zgodilo, in omenjene volitve se bodo po- trdile še pred prazniki.

V današnji seji je poslanec Reschauer vlado tudi interpeliral, kdaj bode pač zbornici izročila novo obrtniško postavo. Dotični pred- log je že dovršen in se je danes izročil zbornici, ob enem pa je minister umaknil lani izročeno novelo k obrtniški postavi. Poslanec Schönerer nasvetuje, naj se pred Božičem rešijo peticije o zemljišnem davku, ne da bi se poročilo ti- skalo. Predlog se sprejme.

Kakor slana pomladanske mladike, popa- rilo je dunajsko prebivalstvo pismo, ki ga je grof Taaffe na povelje cesarjevo pisal mestnemu zboru dunajskemu ter mu naznanil, da se ce- sar in cesarjevič meščanom dunajskim zahvalita za bal, ki so ga hoteli o priliki cesarjevičeve poroke napraviti v operi, ter izrečeta željo, naj se za to namenjeni denar raje razdeli med uboge. In da bodo tem več nabrali, darovali so cesar s cesarico v ta namen 20.000 gld., cesarjevič Rudolf pa 20.000 gld. To je najboljši odgovor tistim judovskim kričočem in barantačem, ki hočejo vsako priliko pora- biti za svoj „Geschäft.“ Vsi listi grajajo rav- nanje mestnega zbora in povdarjajo, da pošten človek verjame besedi poštenjakovi, samo mestni očetje so bili tako maloverni, da so se hoteli po posebni preiskavi prepričati, je li res, kar so jim bili dvorni vradi odgovorili zastran hišne oprave cesarjeviča Rudolfa. Tako ne- zaupanje žali že navadnega človeka, kako bi toraj ne bilo žalilo višjih krogov! Res poro- čajo današnji listi, da je ravnanje mestnega odbora pri dvoru zbudilo veliko nevoljo. Edini „W. Tagblatt“ skuša opravičiti mestni odbor,

češ, da je imel dobro voljo, da so razmere med Dunajčani in cesarsko rodbino take, kakor med udi ene družine, in da si v družini drug drugemu povedo resnico, ne da bi si to drug drugemu zamerili. Kaj si dunajski liberalni judje že domisljujejo! Najbolj bi jih pa splačali, ko bi poroko z Dunaja preložili v Prag, kjer bi gotovo z največjem veseljem storili vse, da bi bila ta slovesnost primerna cesarjeviču in njegovi nevesti, primerna v resnici vladarju zvesto vdanemu narodu českomu.

**Z Dunaja.** 19. decembra. (Iz državnega zbora. — Cesarjevičeva poroka.) Včerajšnji dan je bil za naše državno življenje jako znamenit. Da bi se poslanci tem hitreje mogli raziti na božične počitnice, pričelo se je zborovanje državnega zbora že ob 10. uri dopoldne ter je trpelo do 5. ure zvečer. Od 5. do 7. ure se je poslanec pustil oddahljati in čas za kosilo, ob 7. uri pa se je vnovič pričelo zborovanje, ki je trajalo do 3/4. ure zjutraj. Toraj celih 16 ur so bili poslanci v zbornici, in z njimi vred na galerijah mnogo poslušalcev, večidel Abrahamovih sinov, ki so od svojih pristašev že prej zvedeli, da bode zborovanje jako burno. Levičarji so mislili, da bodo z dolgočasnimi govori desnico vturili, da bodo vled tega mnogi morda odšli domu in levičarjem dali priliko zadobiti večino. Pa desnica je bila sklenila v zbornici ostati in dnevni red rešiti, ako bi bilo treba zborovati tudi celo noč, in ob enem so vsi poslanci vedno ostali v zbornici, ker iz skušnje vedó, da se levičarjem ne sme čisto nič zaupati.

Pričelo se je zborovanje z razdelitvijo novega obrtniškega reda, ki se je izročil obrtniškem odseku, in s prisego na novo izvoljenega zastopnika koroških velikih posestnikov grofa Gočssa. Za tem je prišlo tretje branje postav o pobiranju davkov, pri katerem je novi poslanec, ki je sin obersthofmajsterice cesaričine, precej pokazal svoje politično lice, ter glasoval zoper vladu.

Dalje je pritrdila zbornica od kranjskega deželnega zbora sklenjeni postavi o zemljišno-odveznem zakladu, potem pa se je pričela obravnavati o bosenski železnici od Senice do Serajevega. Poslanec Friedmann, ki se sam sebi dozdeva strašansko pameten, je govoril zoper vladni predlog, po katerem naj se omenjena železnica dela z ozkim tirom, pa vendar tako, da se bode pozneje lahko naredil navadni tir, ako bi bilo kedaj treba. Stroške, ki bodo znašale okoli 3 milj. gold., bode plačala dežela sama, kateri se potrebni denarji le posodijo proti primernim obrestim. Friedmann je silno dolgo in pusto govoril zoper te nasvete, pa nihče ga ni poslušal. Herbst je za njim poprijel besede. Rekel je, da govori za predlog, v resnici pa je tudi on govoril zoper nasvete odsekov. Govorila sta še Peez in Gross zoper postavu, katero je minister Pražak dobro zagovarjal, rekši, da s to železnico državi prihranimo čez 400.000 gid. na leto, ki jih mora plačevati za prevaževanje vojaških reči. Wiedersperg je na to nasvetoval konec obravnave, in Friedmann pa Skene sta se porazumeila, da je govoril [poslednji zoper postavu, Falke pa za njo, toda ravno tako kakor pred njim Herbst. Prav dobro je Dalmatince Klaič kot poročevalec zavračal nasprotnike, ki so v svojih govorih surovo in osebno napadali ministre, ter dokazoval potrebo te železnice. Zavaroval se je zoper to, da so levičarji tako zaničljivo govorili o Bosni, ktera bi kmalo našla ljudi, ki bi ji radi dovolili 3 milij. gid. za to železnico ter po vrhu plačali še vse dosedanje stroške, ako bi se jim de-

žela za to dala v posest, vpraša pa, bi bilo to pač koristno za državo?

Pri glasovanju je bilo skienjeno pričeti posebno obravnavo. Pri 1. in 2. paragrafu so gororili Lenz, Herbst, Friedmann in Gross zoper postavu ter še enkrat ponavljali vsi, kar so bili navedli že v splošnji obravnavi. Očividno je bilo, da levičarjem ni bilo drugega mar, kakor prav dolgo govoriti in desnici zabraniti, da bi pred prazniki ne rešila Gornjeavstrijskih volitev, ktere je bil predsednik vendar le postavil na včerajšnji dnevni red. To se je precej jasno pokazalo pri koncu včerajšnje dnevne seje. Ko je bil namreč kupčijski minister Kremer povedal, da zato ni on zagovarjal te postavu, ker ne zadeva Cislajtanijske, ampak skupno državno zadevo, in je bila postavu sama sprejeta, se oglasil znani ropotač Schönerer ter zahteva, da naj se pri večerni seji najprej obravnava poročilo o prošnjah v zadevi zemljišnega davka, in še le potem gornjeavstrijske volitve. Na desnici čuli so se glasi začudenja in oporekanja, in nastal je tak hrup v dvorani, da Schönererja ni bilo slišati, da si je upil na vse grlo. Zahteval pa je, naj se ustmeno glasuje o njegovem predlogu, in levičarji so mu vsi prav dali ter njegov predlog podpirali. Tako daleč je toraj že prišla levica, da je zdaj Schönerer tako rekoč postal njen voditelj, da ji on daje vodila, kako naj ravna. Pri glasovanju je Schönererjev predlog ostal v manjšini in predsednik je ob 5. uri sklenil dnevno sejo, ter za 7. uro zvečer napovedal večerno sejo.

Poslanci so se razšli, da so se od 5. do 7. ure nekoliko opočili in okrepcali. Ob 7. uri pa so se vsi zopet sošli v zbornici, kjer je bilo vse živo, in iz ust do ust je šla novica, da levičarji nameravajo delati škandal, da naj toraj vsi naši ostanejo v zbornici, ako bi bilo treba tudi celo noč. Prva točka dnevnega reda je bilo tretje branje v dnevni seji sprejete postavu o bosenski železnici, ki se je rešilo brez ugovora. Tudi se brez ugovora potrdijo volitve poslancev Pengovskega, Hladika, Piteja, Rittnerja in Kvičala. Zatem pa se poslanec Lienbacher vstopi na poročniško stolico in poroča o volitvah velikega posestva na Gorenjem Avstrijskem ter nasvetojuje, naj se potrdijo. Za njim ne oglasijo poročevalec manjšine dr. Granič ter predlaga v imenu odsekov manjšine, naj se zavržejo. Kot govorniki zoper volitve se oglasijo Schaup, Weeber August, Edelbacher in Alter. Govorila sta prva dva ter povdarjala skoraj eno in isto reč, da je ces. namestnik napačno ravnal, ker je dovolil, da so nekteri fajmoštri k svojim posestvom dokupili toliko sveta, da so zmožni voliti v velikem posestvu, da so bili ti kupi le navidezni, da korarji nimajo volilne pravice, da baronovka Weichs ne plačuje dovolj davkov itd.

Za njima se oglasijo ministerski predsednik grof Taaffe, ki z zgovorno in odločno besedo zagovarja ces. namestnika in vladu. Namestnik je postavno ravnal in se proti obema strankama enako vedel. Ministerstvo mu ni moglo dati nobenih ukazov, ker se po postavi ne sme vtikati v volitve, ampak tudi zanj veljajo obstoječe postavu. Zvestoba do cesarske rodbine pa je tako vkoreninjena v srcih vseh avstrijskih narodov, da nihče ne more trditi (kakor so trdili levičarji), da bi jo le oni gojili. Desnica je ploskala in hvalo dajala ministru, levičarji pa so sikali.

Poslanec Jansa na to nasvetojuje konec obravnave in izmed ostalih govorita le Edelbacher pa poročevalec manjšine dr. Granič, ki ponavljata to, kar sta že prej rekla Schaup

in Weber. Posebno pa še povdarjata, da naj zbornica volitev ne potrdi tudi zaradi tega ne, ker se je pri državnem sodišču vložila pritožba zoper njo, in naj se toliko časa počaka, da bode državno sodišče rešilo to reč. Okoli polnoči je bilo, ko začno govoriti poročevalec večine, Lienbacher, ter vse ugovore zavrže in spodbije. Dokazal je volilno pravico korarjev, ki so vžitniki in dosmrtni lastniki svojega posestva, razložil, da volilne pravice ne daje ime, ampak velikost posestva, da baronovka Weichs je sopošestnica s svojo hčerjo in da obe skupaj plačujejo dovolj davka in ste tudi skupno podpisale volilno pooblastilo. Potem prebere kupno pismo, da se sami prepričajo, ima li vse potrebne lastnosti ali ne. Temu nasproti pa prebere drugo kupno pismo, ki ga je bil o glasovitem „Chabrusu“ sklenil ravno tisti mož (Karlos Auersperg), ki se zdaj pritožuje pri državnem sodišču. Desnica je z živo pohvalo poslušala, levica pa je bila iz prva potrta, potem pa le še bolj razdražena. Okoli ene polnoči pričelo se je ustmeno glasovanje in predlog manjšine je bil zavržen s 170 glasovi proti 155. Dasi bi bili poslanci Dürckheim, Hayden in Moser lahko sami zase glasovali, kakor so bili storili Gross, Handel in Dehne, tega vendar niso hoteli in so se glasovanja zdržali. Z manjšino pa so glasovali tudi Rusini in Istrijani, pa dva velika posestnika moravska. Velitve so bile potem potrjene.

Zadnja točka so bile prošnje kmečkih prebivalcev iz Gorenje in Dolenje Avstrije, Galicije in Štajarske o zadevah novega zemljišnega davka. Poročevalec knez Lobkovic je v imenu odseka nasvetoval, naj se te prošnje izroče vladi z nado, da bode svoj vpliv pri centralni komisiji obrnila na pravično in postavi primerno rešitev te zadeve. Manjšina je pa hotla vladi ukazati, naj to stori, ter ji s tem izreči nekako nezaupnico, češ, da je ona kriva slabega in za omenjene dežele neugodnega vspeha zemljišnega davka. Minister Dunajevski je obljubil, da bode vlada storila vse, kar more, da se vstreže željam omenjenih dežel. Govoril je na to Fürnkranz in udrihal po vladi pa po Poljaci. Rieger je nasvetoval konec obravnave, ki je bil sprejet. Govoril je kot glavni govornik Walterskirchen, ki je vladi očital, da ni sporabila svojega vpliva pri komisiji, ki je silno naglo delala, in udom, ki niso bili v pododseku, še časa ni pustila, da bi se bili informirali. Tudi Granič kot poročevalec manjšine je hudo napadal vladu, zlasti ministra Dunajevskega. Vladni komisar Mayer je dokazoval, kako napačno je komisiji in vladi očitati strankarstvo, pa levičarji so nektrekrat tako kričali in ropotali, da ni mogel dalje govoriti. Po Mayerjevem govoru se zopet nasvetojuje in sprejme konec obravnave in besede imata le še Krzeczunovič za in Rechbauer zoper nasvet večine. Prvi je izvrstno dokazoval, da so levičarji vseh nezdod sami krivi, ker so lani tako hiteli s to postavu, in da nimajo vzroka se pritoževati. Obžaluje, da bode morala Avstrija in Štajarska več plačevati, a obžaluje, da ravno to zadene tudi Galicijo. Za Rechbauerjem je govoril Lobkovic in krepko zavračal levičarje, češ, da jim drugega ni mar, kakor vladi dati nezaupnico. Pri glasovanju je bil predlog večine sprejet. G. predsednik si je potem še izprosil dovoljenja, cesarici o njenem rojstnem dnevu v imenu zbornice srečo vošiti, potem pa je ob 3/4 na 4. uro zjutraj sklenil zbornico s pristavkom, da dnevni red prihodnje seje, ki bo 17. januarja, gospodom naznani pismeno.

Cesarjevičeva poroka se ne bo odložila,

ampak bo 14. februarja na Dunaji v Avguštnski dvorni cerkvi. Že je vse vredjeno, da se bo 14 dni prej cerkev za občinstvo zaprla, okinčala in dobro zakurila. — O dunajskem mestnem zboru je bilo govorjenje, da ga mislijo razpustiti zaradi njegovega netaktnega obnašanja glede hišne oprave za cesarjeviča. Pa to se ne bo zgodilo, pač pa bi bilo jako prav, ako bi mestni očetje sami razpustili se s tem, da se odpovedo odborništvu, za katero niso sposobni.

**Z Jalape v Meksiki, 29. sept.** (Dalje.) Letos meseca junija so se začele nove volitve predsednika, deželnih glavarjev, državnih in deželnih poslancev — prosto, tako je obljubil Porfirio, a nikdar še s takim pritiskom ko zdaj. Agitacije so bile silne, v Jalapi posebno zoper generala Terana, ki je jako surov in tu neprijatelj in črten, da nima v nobeno boljšo rodovino pristopa. Prebivalci tega mesta so namreč najbolj izobraženi v celi Meksiki. Jalapa je bila tudi vedno glavno mesto verakruškega okraja; v Verakruzi so namreč poleti od maja do oktobra vedno hude bolezni, tukaj pa je zdrav kraj, skoro zmiraj spomladni prave vročine ne hudega mraza, vročina ne viša od 28 stopinj, in ne pade niže od 12 stopinj gorkote, navadno je na 20 stopinj C. pozimi in poleti. Za glavno mesto je toraj Jalapa najbolj pripravna, a general Teran je bil iz gori omenjenih vzrokov vlado prestavil v Orizavo, s čim pa poslal le najsurovejšega divjega četnika J. Orteza Monasterija za glavarja, ki je pa tudi tako črten, da med izobražene ljudi nikamor ne sme. Ta vlada samoglavno, ne pusti voliti ne županov, ne sodnikov, ne svetovalcev, ampak jih izbira sam izmed najnesramnejših in najnevednejših prebivalcev.

Agitirat zoper Terana sta prišla dva mladenčca, ki sta priporočala Enriquez-a. Monasterio ju je brž dal v policijsko nadzorstvo, da nista bila brez njega ne podnevi ne ponoči. Izvoljen je bil tu res Enriquez, ali okrajni glavar je bil ukazal nevednim Indijanom, voliti Teranovega prijatelja Apollinara Castillo in ravno zdaj pritrukujejo, da je ta tudi res izvoljen po večini.

Volitev predsednika ljudovlade se ni smela vršiti v glavnem mestu, marveč v skromni vasi Tlakolulam (ki je kakor n. pr. Vrašica pri Ljubljani, med gorami), kjer ni ene same hiše zidane; tu so jim začeli žugati, da bodo postrelili tiste, ki ne bi volili vladnega kandidata. Na to so volilci pobegnili dve uri daleč v drugo priležnejšo in prijetnejšo vas in volili tam svojega kandidata. Toda okrajni glavar je prignal v Tlakolulam svoje volilce, ktere je večidel sam za volilce naredil, in ti so za predsednika volili Terana, za poslanca pa okrajnega glavarja mesta Verakruz, ktereга tukaj nihče ne pozna. V državni zbor je bil puščen le poslanec, ktereга je okrajno glavarstvo poslalo, zato se je v stolnici Meksiki pokazalo nič manj ko 95 po dvojnih poslancev, eden od ljudstva izvoljen, drugi od okrajnega glavarstva tje poslan. Potrjeni pa so bili le drugi, prvi ne. Je li to prava ljudovlada? (Dalje prih.)

## Domače novice.

V Ljubljani, 21. decembra.

(Božična veselica) in obdarovanje sirot bo letos 23. decembra o 4. popoldne v dekliški sirotišnici na Poljanah, pri kateri bodo tudi sirotišni dečki nazoči. Vsi prijatelji in dobrotniki sirot so s tem vladno vabljeni se te veselice vdeležiti.

(Naši državni poslanci) so se že vrnili z Dunaja, ker zborovanje preneha za mesec dni, t. j. do 17. januarja p. l.

(Slovenska predstava) je bila v nedeljo v ljubljanskem gledališču, igralo se je „Umetnost in narava.“ Gledišče je bilo polno, da-si vodstvo predstave ni naznanilo je po slovenski listih, kakor je bila do zdaj navada.

(Vit. Kaltenegger), kakor se telegrafira dunajskim listom, ne misli odložiti poslanstva ljubljanskega mesta, odložil bo le svoje mestno starešinstvo. No, saj tudi mestnega poslanstva ne bo imel dolgo, ker zdaj bo menda deželni kranjski zbor vendar razpuščen.

## Razne reči.

— Prošnja. Redovnice presv. Reš. Krvi, ki se pečajo z odgojo zapuščenih bosniških otrok v Banjiluki ter si samostan in potrebne prostore za sprejem takih otrok še le postavljajo, vladno prosijo, da bi prečast. gg. duhovniki kake „intencije“ v ta namen blagovolili sprejeti. Kdor tedaj ni s tem preobložen in bi hotel po tej poti miloščujo za dobro delo darovati, naj se oglasi pri opravišču ter pove koliko bi jih zamogel sprejeti.

— „Če ch“ — najboljši katoliški dnevnik med zapadnimi Slovani — izhajal bode bodoče leto v večji dostojniši obliki, a po stari ceni — 15 gl. na leto in izdaja ga „Vaclavo društvo.“ — Kdaj se „Slovenec“ nakloni tako dobrodejno društvu.

— Opavský Týdeník (r. XI. č. 50) piše: Ljudje niso nikdar dvomili, da je spadal okraj Opavski z velikim delom Tešinskim za časa sv. apostoljnov slovanskih k Moravskemu; iz tega sklepajo po vsej pravici, da sta tudi pri nas oznanovala aposteljna besedo božjo. Sicer nimamo zato dovoljnih dokazov, a ni čuda, da jih nimamo, vsaj je minolo od tega že nad tisoč let. Ostale pa so nam o onem času marsiktere pripovedke, ki nam pričajo, da sta aposteljna tudi pri nas razširjala sv. vero v domačem jeziku.

V severozapadnem delu Opavskega okraja na južni strani, kjer stoji Zugmantl sta jezera močvirni; veči od nju ima podobo triogelnika. O tem jezeru pripovedujejo, da je bilo mesto na tem kraju za časa apostoljnov slovanskih. Tudi v to mesto prišla sta oznanovalca besede božje, a prebivalci pognali so verovestnike iz mesta. V kazni pa se je mesto pogreznilo.

Druga pripovedka govori o pogorski skali, kateri pravijo „propovednica“, ker je, kakor se pripoveduje, prišel učenec verovestnikov čez Rudečo kopo ter na Visokem Orliku (Ulrich) propovedoval besedo božjo.

Tretja propovedka omenja, da je prišel sv. Ciril v vas Slatino blizu Opave, ter oznanjeval krščanstvo in velike množice verujočega ljudstva kerstil z vodo iz občno znanega studenca.

Znane so te pripovedi čitateljem našim, dostavljam jim še besede iz panonske legende pisane v jeziku staroslovenskem: „Bila je v njem (sv. Metodu) milost preroška, kajti dopolnilo se je mnogo, kar je prej govoril; o tem omenimo le eno: Pagauski knez sila močan vlada na Visli ter se, posmehuje kristijanom ter jih ovira. Metod poslal je k njemu rekoč: „Dobro bi bilo, da bi se, moj dragi, krstil iz proste volje v svoji zemlji, da ne boš vjet in po sili krščen v tuji zemlji, takrat spominjal se bodeš mene. To se je tudi dogodilo.“

Iz tega smemo sklepati, da se je po nemornem delovanju Metodovem razširilo ker-

ščanstvo tudi na Poljskem; kajti drugače ne bi bil imel priložnosti sv. Metod kneza, gospodujočega na Visli, opomniti, naj ne preganja kristijanov. S tem je tudi dokazano, da je hodil sv. Metod tudi po okraju Tešinskem.

— Zagreb. Potreba uči moliti. Tako so se jeli bratje Hrvatje sami med seboj vzbujati in k Bogu obračati vsled hudega potresa in njegovih žalostnih nasledkov. V „Katol. listu“ Zagrebskem (XXXI. br. 50) „jeden raztuženi sluga Božji“ iz Slavonije, skazavši srčno sočutje nesrečnikom — izprašuje dokaj živo jim vést, češ, kako smo doslej dajali Bogu, kar je Božjega, kako smo posvečevali praznike, nedelje, dni Gospodnje, kako prejemali svete zakramente, hodili k sv. maši, poslušali besedo božjo, vdeleževali se sv. cerkvenih obhodov, držali zapovedani post itd.? — Oh! koliko jih je med nami, da lahkomišljeno in celó drzno vse te svete dolžnosti puščajo v nemar. — Kako grozne so kletvinje, s kterimi se premnogi pregrešujejo, da je treba bilo, zaradi tega in zaradi oskrunjanja posvečenih dni pobarati v zboru deželnem, in da je mestno županijstvo postavilo kazni na grdo bogokletstvo. — Bil sem med Slovenci, v Ljubljani, v nedeljo, kedar se po trikrat na dan pridiguje vo vseh farnih cerkvah, in so napolnjene hiše božje dopoldne in popoldne. Vidil sem, piše oni Slavonec, kako je po mestu navadno tiho, štacune malo da ne vse zaprte o praznicah, kako mnogi tudi ob delavnikih prihajajo k sv. obhajilu, obiskujejo pogostoma presv. Rešnje Telo od štirih — petih zjutraj do devetih zvečer. Bila je stolna cerkev ljudi pri krščanskem nauku prenapolnjena, da niso mogli vsi vanjo in so mnogi stali pri velikih vratih zunaj. In tako je večkrat, vzlasti v štiridesetdanskem postu. Solze so mi priigrale v oči. Oh moj Bog, vzdihnem, kako ne bi bil tak pobožen narod mil in prijeten Bogu! Oh kako vse drugače pa je pri nas. In na to priporoča Slovence v posnemanje Hrvatov.

V tistem listu kanonik J. Lehpamer, kateri je v zboru povprašal in poprosil zastran oskrunjanja nedel in svetkov ali svetih praznikov, priporoča duhovščini kot prvi plod ali sad papežev znane poslanice bratovščino sv. Cirila in Metoda, ktero so papež Pij IX. na prošnjo škofa A. M. Slomškega l. 1852 privolili Slovincem. Razlaguje Hrvatom nato njene dolžnosti in dobrote ali milosti, ter opominja duhovne pastirje, naj se v tem oziru obrnejo do nadškofijstva, ktero bode koristilo domačim pa razkolnikom. — To, to so pota, po kterih se v bratovski ljubezni med seboj približujemo Slovani, posebej Hrvatje in Slovenci!

Kakor biskup Strossmayer, tako je sedaj tudi provincial bosenski, brat Nikola Krilič, do svojega klera ali duhovenstva dal l. t. m. sprelepo okrožnico, v kateri mu priporoča nabiranje milih darov za uboge Zagrebčane in Hrvate po silnem potresu poškodovane. Oziraje se na Angličane, Francoze, toraj tujce, ki sočutje svoje djansko razodevajo, je tim bolj Slovanom sveta dolžnost potrebnim res pomagati, bližnjim bratom bolj nego tujcem v daljnih krajih.

## Za brate Hrvate so darovali:

V. izkaz.

Č. g. M. Vales, vik. v Oseku 5 gl. Čast. g. Greg. Presečnik, kapl. v Cirkovcih 1 gl.

Telegrafične denarne cene 20. decembra.

Papirna renta 72.75 — Srebrna renta 73.75 — Zlata renta 87.60 — 1860letno državno posojilo 131.25 Bankine akcije 821 — Kreditne akcije 287.30 — London 117.40 — — Ces. kr. cekini 5.64. — 20-frankov 9.37.